

**Ilmiy amaliy
jurnal
№ 4 (6)
2026**

**YANGI
O'ZBEKISTON
IQTISODIYOTI**

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 4-son 2026 yil

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**MIRZO ULUG‘BEK NOMIDAGI
O‘ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI**

YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI

4

ISBN 978-9943-5256-3-4

Toshkent – 2026

MUNDARIJA

Юлдашев Ш.Г. Конвергенция и поляризация развитых и развивающихся стран в эпоху развития искусственного интеллекта.....	8
Mamatov B.S. Foreign investment is an important factor of economic growth.....	15
Raximova K.N. Raqamli iqtisodiyot sharoitida telekommunikatsiya kompaniyasining rivojlanish tendensiyasi.....	22
Karimov Sh.X. Turizmni barqaror rivojlantirishda hududiy boshqaruv omillarining ahamiyati.....	26
Raximov D.Sh. To‘qimachilik sanoatida diversifikatsiya darajasi va iqtisodiy samaradorlik ko‘rsatkichlari tahlili.....	30
Rashidova K. Asalarichilik mahsulotlari bozorida marketing faoliyati samaradorligini oshirish.....	32
Хакимов Д.Р. Процессы, возможности и ограничения экономической интеграции между Республикой Узбекистан и Китайской Народной Республикой.....	37
Olimjanova Sh.O., Eshonqulov I.N. O‘zbekistonda agrar munosabatlarni takomillashtirishda resurs tejamkor texnologiyalarni joriy etish masalalari.....	42
Valikulov Sh.Z. O‘zbekistonda neft-gaz sanoatiga investitsiyalarni jalb qilishning institutsional muammolari va yechimlari.....	48
Ganieva L.S. Bojxona xizmatlari samaradorligini oshirishning nazariy asoslari.....	52
Axrorova N.U. Turizm xizmatlaridan tajriba iqtisodiyotiga o‘tish: evolyutsion tahlil.....	56
Kamilova A.N. Sanoat ishlab chiqarish korxonasida mehnatni normalashtirish menejmentini tashkil etish va takomillashtirish yo‘llari.....	61
Umurzakova Z.S. Sanoat korxonalarida ishlab chiqarish quvvatlaridan foydalanishni takomillashtirish chora-tadbirlari.....	66
Abdiyeva D.K. Priority directions for improving the national logistics policy in Uzbekistan.....	69
Xalimova N.J. Kreativ turizm: nazariy asoslar va ta’riflar qiyosiy tahlili.....	74
Maxramova N.Y. Strategik menejmentda qadriyatlar zanjiri: raqobatbardoshlikni oshirishning konseptual asoslari.....	78
Zaxirova G., Shavkatova N.O’. O‘zbekistonda turizmni rivojlantirish masalalari.....	82
Maxmudov H., Muxtarova G., Maxmudov H. Ekologik muommolar va ularning mamlakat iqtisodiyotga ta’siri.....	86
Umurzakova M.N., Gulahmadov Sh.A. Davlat ichki va tashqi qarzlarning ijobiy va salbiy jihatlar tahlili.....	89
Xasanov I.M. O‘zbekistonda mulkchilik munosabatlarning transformatsiyasi: tadbirkorlikni rivojlantirish omili sifatida.....	94
Abdullayev M.G’. Personalni boshqarish tizimining ilmiy-nazariy asoslari va uning korxona samaradorligiga ta’siri.....	101
Адилов Б.Б., Абдуллаева М.К. Ўзбекистонда саноат корхоналарини ривожлантириш, тенденциялари.....	105
Абдуғаниев Ё.Ж. Яшил иқтисодиёт - барқарор ривожланиш мақсадларининг янги парадигмаси сифатида.....	112
Xusanboyeva T.M. Talabalarning iqtisodiy tafakkurini shakllantirishda to‘garaklarning o‘rni va ahamiyati.....	116
Xashimova S.N. O‘zbekiston milliy yashil taksonomiyasi mohiyati va ahamiyati.....	120
Mitillayev I.T. Tijorat banklarida kredit risklarini baholashda zamonaviy scoring modellari va ularning samaradorligini oshirish yo‘llari.....	124
Бобоқулова М.Ғ. Инвестиция муҳити ва Ўзбекистондаги инвестиция жараёнларининг динамикаси.....	127
Bekberganova M.R. “O‘zbekistonda sug‘urta kompaniyalari tushumlarining ekonometrik tahlili”.....	134
Рахимова М.Ш. Модернизация системы социальной защиты.....	138
Oqboyev A.R. Tadbirkorlik subyektlari eksport salohiyatini xalqaro standartlar asosida oshirish yo‘llari....	142
Djumanova R.F. Aholi turmush sifatini baholashning metodologik yondoshuvlari.....	147
Mamatov B.S., Umurzakova M.N. Davlat tibbiy sug‘urta tizimida bepul xizmatlar, reimbursasiya va foydalanish shartlari.....	154
Ешимбетов У.Х. Қишлоқ хўжалигини худудий ташкил этиш ва иқтисослаштиришнинг илмий асослари.....	158
Xodjaeva F.K. Sanoat ishlab chiqarishini tartibga solishning iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish....	167
Yusupova M. Hududlarda ayollar va yoshlar tadbirkorligini rivojlantirishda institutsional qo‘llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	171
Abduxalilov B.Z. O‘zbekistonda IT provayderlar xizmatlari raqobatbardoshligini oshirish: huquqiy va institutsional asoslar.....	175
Abdisamatov A.A. Tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishning nazariy asoslari.....	178

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 4-son 2026 yil

Abdusalomov I.J. Korxonalarda chiqindilarni boshqarish tizimini takomillashtirish va uning moliyaviy natijalarga ta'siri.....	182
Amirov L.F., Sokhibjonova S.S. Directions for increasing agricultural product exports in the context of a green economy.....	185
Boltaxo'jayeva I.O'. Ways to improve the enterprise management system based on modern management models.....	191
Dehqonov U.M., Sativaldiyeva G. Korxonalarda bo'nak to'lovlari hisobining moliyaviy hisobotga ta'siri va ularni optimallashtirish bo'yicha tahliliy yondashuvlar.....	195
Isoqova M.A. O'zbekistonda yashil energiyadan foydalangan holda kichik biznesni rivojlantirishning institutsional va moliyaviy mexanizmlari.....	199
Mamadaliyev B., Teshaboyev J. Korxonalarda mehnatga haq to'lash hisobini avtomatlashtirish va audit samaradorligini oshirish yo'llari.....	202
Poziljonov M., Teshaboyev X. Davlat muassasalarida asosiy vositalarning hisobini takomillashtirish va ulardan foydalanish samaradorligini oshirish.....	206
Rustamova F.A. Qishloq hududlarida kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatining iqtisodiy samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlarning roli.....	209
Tursunboyev Q.O. Transport xizmatlari ko'rsatish sohasida kichik tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishning xorijiy tajribalari.....	213
Umarov T.S. Hududlarda qurilish korxonalarini faoliyatini samarali tashkil etishni ekonometrik modellash va prognozlash.....	216
Xo'jaliyev A.O., Avilov N. Moliyaviy natijalar hisobi va auditda raqamli texnologiyalardan foydalanish samaradorligi.....	220
Xomidov T.T., Arziboyeva R.S. Bank aktivlarining tarkibi va ularni boshqarish omillari.....	223
Xusainov M. Sanoat korxonalarida mahsulot tannaxsini kalkulyatsiya qilish tizimini takomillashtirishning metodologik asoslari va audit mexanizmlarini rivojlantirish.....	227
Begaliyeva M.A., Egamshukurova N.R. Jahon savdo tizimi va milliy iqtisodiyot uchun uning ahamiyati..	231
Gulimboyev S.I. Korxonalarda moliyaviy resurslar taqsimotining zamonaviy usullari.....	235
Ibodov J.Q. Moliyaviy tizimning xizmatlar sohalari va bo'g'inlari.....	239
Jumabayeva K.B. Xalqaro pensiya tizimi modellari va ularning mintaqaviy tamoyillari.....	243
Khusanova Z.R., Yo'ldasheva Z.U. Global trends in the development of international tourism services....	249
Sadullayev M.D. Sanoat korxonalari innovatsion faoliyatini boshqarish.....	252
Tilabov N.T. Davlat qarz siyosatini samarali boshqarish strategiyasini takomillashtirish.....	256
Toshtemirov Y.N. O'zbekistonda logistik faoliyatni rivojlantirishning hozirgi darajasi.....	264
Toshtemirova Z.M. Mahalla institutining iqtisodiy integratsiya jarayonlaridagi strategik ahamiyati.....	268
Uralov E.O. Surxondaryo viloyati xududida sanoatni shakllanishi va rivojlanishi.....	273
Xursanova F.Sh. Budjetlararo munosabatlarning iqtisodiy mazmuni.....	278
Yuldasheva G.A. Investitsion qarorlarni kabul qilishda moliyaviy tahlilning ahamiyati va roli	282
Абдуллаева Р. Тadbirkorlikning zamonaviy kuryentlari.....	287
Юлдашев А. Фаргона вилояти маҳаллаларида инвестиция фаоллигини оширишнинг институционал асослари	292
Abdumalikova Z., Razakova B.S. O'zbekiston sug'urta bozorini moliyaviy texnologiyalar (insurtech) asosida rivojlantirish: imkoniyatlar va yo'nalishlar.....	294
Azimov B.F. Milliy innovatsion tizimni boshqarishda tashkiliy-institutsional va moliyaviy-iqtisodiy mexanizmlarning roli.....	300
Begaliyeva M.A. Raqamli iqtisodiyot sharoitida oliy ta'lim tizimida sifat menejmentini samarali joriy etishning ahamiyati.....	304
Dawletmuratov A.M. Xizmatlar bozorini rivojlantirish orqali bandlikni oshirish va daromadlarni ko'paytirish mexanizmlari.....	308
Karimova L.S., Jabborov A.A. O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot: holati, muammolar va rivojlanish istiqbollari.....	313
Maxmudov F.U. Oliy ta'lim muassasalarida moslashuvchan marketing strategiyalarini ishlab chiqish mexanizmlari.....	319
Navruz-zoda L.B. Kichik biznes subyektlarining kadrlar salohiyati va bilim infratuzilmasiga bo'lgan talablari: Buxoro viloyati misolida.....	323
Nishonboyev D.E., Abdumalikov S.T. Chorvachilik tarmog'ini innovatsion boshqaruv asosida rivojlantirish istiqbollari.....	327

“YANGI O‘ZBEKISTON IQTISODIYOTI” *jurnali* 4-son 2026 yil

Nurmirezayeva N.R. Valyuta kursi o‘zgarishining eksport-importga ta’siri: O‘zbekiston misolida amaliy baholash.....	331
Rahimov A.M. Hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishda qayta ishlash sanoatini rivojlantirishning samarali mexanizmlarini takomillashtirish.....	335
Ibragimova G.S. Ta’lim sifatini baholashning xalqaro tajribasi va uni joriy etish.....	339
Ravshanova M.M. Hududiy iqtisodiy salohiyatni baholashda zamonaviy raqamli texnologiyalardan foydalanish va ularning elektron tijorat tizimidagi o‘rni.....	343
Ro‘ziboyeva M. O‘zbekistonda ishchi kuchi migratsiyasi va iqtisodiy o‘sish darajasining o‘zgarish dinamikasi.....	347
Saidova F.K., O‘rozov Sh. Korporativ ijtimoiy mas’uliyat (CSR) va yashil iqtisodiyot: logistika sektorida boshqaruv strategiyalari.....	350
Sultonov S.N. Hududlarda klasterlarini investitsion - innovatsion rivojlantirish istiqbollari (Qashqadaryo viloyati misolida).....	354
Sultonova D.U. Korxona iqtisodiyotida resurslarni boshqarishning raqamli-integratsiyalashgan modelini takomillashtirish.....	358
To‘raxojayev H.H., Hoshimov P.Z. Islomiy banklarning ishlash tamoyili va islom moliya tizimining O‘zbekiston iqtisodiyotiga tadbiqu.....	362
Tursunova N.U. Bridging the innovation gap: development-focused entrepreneurship support and international intermediaries.....	368
Акрамова Г.А. «Роль женщин-ученых в совершенствовании механизмов коммерциализации ремесленных услуг Узбекистана в условиях цифровой экономики».....	374
Болтаев Ж.А. Трансформация банковского сектора в условиях цифровизации мировой экономики..	379
Жунайдуллаев М.А. Жанубий Кореяда рақамли таълим технологиялари орқали индивидуал спортчиларини тайёрлаш тизимини бошқаришнинг миллий хусусиятлари.....	384
Митрушова М.Л. Интеллектуальный капитал как ключевой фактор инновационного развития предприятия.....	388
Муродов О.У. Барқарор ривожланиш тушунчаси ва унинг иқтисодий, ижтимоий ҳамда экологик мезонлари.....	392
Саидова Г., Ибрагимова К., Қурбонов А. Рақамли трансформация шароитида енгил саноат корхоналари маҳсулотларининг халқаро рақобатбардошлигини ошириш стратегиялари.....	396
Sarkarov S.Z. O‘zbekistonda qurilish sohasining texnologik bisqichlar kesimida rivojlanishi.....	401
Minojiddinova N.M. Aksiyadorlik jamiyati korxonalarida xodimlarni samarali boshqarishda raqamli texnologiyalardan foydalanish istiqbollari.....	406
Ruzmetova I.Y. Xorazm viloyati iqtisodiyotida kichik biznesning o‘rni.....	410
Qudratov D., Ismoilov A. Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning tarmoqlar rivojidadagi o‘rni.....	414
Qodirov H.D. Soliq ma’muriyatchiligini takomillashtirish orqali davlat byudjeti daromadlarini barqaror oshirish yo‘llari.....	417
Kinjayev K.N. Banklarda kreditlar tasnifini yaxshilash orqali rentabellikni ta’minlash yo‘llari.....	421
Макушина А.Ю. Государственная поддержка экспортного потенциала субъектов малого предпринимательства в Республике Узбекистан.....	424
Rejapov X.X., Oxunjonova K.K. Ixtisoslashtirilgan savdo majmualarini moliyaviy resurslarini shakllantirish va ishlatish yo‘nalishlari – Bek Baraka savdo majmuasi misolida.....	430
Махкамова Н.С. Роль государственно-частных партнерств (ГЧП) в продвижении устойчивого развития	434
Avilov N., Muhammadova G. Korxonalarda materiallar harakatining auditi va iqtisodiy tahlili.....	441
Abdullayeva R.G., Raxmonova I.S. O‘zbekiston qishloq hududlarida bandlikni ta’minlash holati va rivojlanish tendensiyalari.....	444
Yusupova M.B. Ustama ishlab chiqarish xarajatlarini taqsimlashning ABC usuli.....	447
Toshpo‘latov M.A. Ta’lim loyihalarida moliyaviy mablag‘lardan samarali foydalanishning xususiyatlari...	452
Hamidova Sh., Ahmadaliyeva H. Kapital qo‘yilmalarning samaradorlik tahlili.....	458
Хамракулов С.М. Собственный капитал в функционировании экономических субъектов Республики Узбекистан.....	461
Zayavitdinova N.M. Raqamli platformalar asosida xizmat ko‘rsatish korxonalarida boshqaruv samaradorligini oshirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlari.....	465
Turg‘unov T.S. O‘zbekistonda aholi turmush darajasini statistik taxlil qilishning ahamiyati.....	469
Ботирова З.Қ. Рақамли иқтисодиёт шароитида даромадларни бошқаришнинг хусусиятлари....	475
Бегимова Н.К. Меҳнат бозорида гендер тафовутларининг келиб чиқиш сабаблари.....	481

**AKSIYADORLIK JAMIYATI KORXONALARIDA XODIMLARNI SAMARALI
BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH
ISTIQBOLLARI**

**ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В
ЭФФЕКТИВНОМ УПРАВЛЕНИИ ПЕРСОНАЛОМ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ
АКЦИОНЕРНЫХ ОБЩЕСТВ**

**PROSPECTS FOR THE USE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN EFFECTIVE
PERSONNEL MANAGEMENT IN JOINT-STOCK COMPANIES**

Minojiddinova Nafosathon Marufjon qizi

Farg‘ona davlat universiteti mustaqil tadqiqotchisi
iqtisodiyot fakulteti, FarDU

Annotatsiya

Ushbu maqolada zamonaviy iqtisodiyotda meva-sabzavot marketingini rivojlantirish, savdo infratuzilmasini yaxshilash va xodimlarni boshqarishda raqamli texnologiyalarning o‘rni tahlil qilinadi. Unda agrar sohadagi islohotlar, agrologistika markazlari faoliyati hamda sun‘iy intellekt va Big Data kabi texnologiyalarning boshqaruvga ta’siri o‘rganilgan. Shuningdek, xodimlarni boshqarishning 8 ta innovatsion tamoyili va zamonaviy yondashuvlar yoritib berilgan.

Kalit so‘zlar: Meva-sabzavot marketingi, savdo infratuzilmasi, raqamli transformatsiya, HRM, agrologistika, eksport salohiyati, kompetensiya modeli.

В данной статье анализируется развитие маркетинга плодоовощной продукции, совершенствование торговой инфраструктуры и роль цифровой трансформации в управлении персоналом. Изучены реформы в аграрном секторе, эффективность агрологистических центров, а также влияние искусственного интеллекта и Big Data на систему управления. Также освещены 8 инновационных принципов управления сотрудниками и современные подходы, основанные на компетенциях.

Ключевые слова: маркетинг фруктов и овощей, торговая инфраструктура, цифровая трансформация, управление персоналом, агро-логистика, экспортный потенциал, модель компетенций.

This article analyzes the development of fruit and vegetable marketing, the improvement of trade infrastructure, and the role of digital transformation in human resource management. It examines agrarian reforms, the efficiency of agrologistics centers, and the impact of AI and Big Data on management systems. Additionally, the article highlights 8 innovative principles of employee management and modern competency-based approaches.

Keywords: Fruit and vegetable marketing, trade infrastructure, digital transformation, HRM, agro-logistics, export potential, competency model.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi hamda sohaga oid farmon va qarorlarida milliy iqtisodiyotning barcha tarmoqlarini raqamli transformatsiya asosida rivojlantirish ustuvor yo‘nalish sifatida belgilangan. Xodimlarni boshqarishda kompetensiyaga asoslangan yondashuvni shakllantirish va raqamli yechimlarni integratsiya qilish dolzarb ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Hozirgi vaqtda raqamli texnologiyalar butun dunyoda ishchilarni boshqarish usullarini butunlay o‘zgartirib yubormoqda. Endilikda faqat mahsulot ishlab chiqarish emas, balki xodimlar bilan muloqot va tashkiliy ishlar ham to‘liq raqamli tizimlarga o‘tmoqda. Global raqobat kuchaygan sari,

korxonalar omon qolishi uchun raqamli boshqaruvga o‘tishi shart bo‘lib qoldi. Ayniqsa, yirik korxonalarda ishchilarning faoliyatini masofadan turib kuzatish va katta hajmdagi ma’lumotlarni tahlil qilib qaror qabul qilish juda muhim ahamiyatga ega.

Bu o‘zgarishlar nafaqat yangi texnologiyalarni olib kirdi, balki ishchilarga qo‘yiladigan talablarni ham yangiladi. Endi raqamli transformatsiya deganda faqat kompyuterlashishni emas, balki xodimlarning bilim va qobiliyatiga yangicha sarmoya kiritishni tushunish kerak. Texnologiyalar juda tez rivojlanayotgani sababli, ish bozori va xodimlar bu o‘zgarishlarga moslashishda qiynalishi mumkin. Shuning uchun ham eski boshqaruv usullarini qayta ko‘rib chiqish va ularni zamonaviy sharoitga moslashtirish bugungi kunning asosiy talabidir.

Raqamli transformatsiyaning kadrlar boshqaruvi ta’sirini aniqlash uchun tizimli tahlil va prognostika modellashirish metodlaridan foydalanildi. Ishlab chiqarishning servislashuvi va Big Data tahlili asosida xodimlarga qo‘yiladigan yangi kompetensiya talablari deduktiv yondashuv orqali shakllantirildi. Shuningdek, innovatsion texnologiyalarning mehnat bozoridagi inersiya holatlariga ta’siri qiyosiy-mantiqiy tahlil vositasida o‘rganildi.

Zamonaviy texnologiyalar xodimlar boshqaruvidagi asosiy funksiyalarni, jumladan, mehnat resurslarini rejalashtirish, kadrlarni yollash va tanlab olish, ularning ish samaradorligini kuzatish, mukofotlash tizimlarini shakllantirish, shuningdek, xodimlarning sog‘lig‘i va mehnat xavfsizligini ta’minlash bo‘yicha jarayonlarni soddalashtiradi. Shu bilan bir qatorda, raqamlashtirish inson resurslarini boshqarishga yangicha yondashuvni, yangi malaka va kompetensiyalarni talab qiluvchi tizimni shakllantirmoqda.

Prognozlarga ko‘ra, 2025-yilga borib Yevropada onlayn tranzaksiyalar 20 baravarga oshib, bandlik kamida 17 foizga ko‘payadi. 2015-yilda esa startaplarning 46 foizi ma’lumotlar tahlili va bulutli texnologiyalar yo‘nalishida faoliyat yuritgan (sitatada saqlansin). Bu inson resurslari sohasida texnologik innovatsiyalar muhim ahamiyat kasb etayotganini ko‘rsatadi.

Xalqaro tendensiyalar bilan bir qatorda, O‘zbekiston misolida ham raqamli texnologiyalarni iqtisodiyotning barcha tarmoqlariga joriy etish jarayonlari bilan bog‘liq tizimli o‘zgarishlar kuzatilmog‘da. Raqamlashtirish natijasida mehnat bozorida yuzaga kelayotgan dinamik o‘zgarishlar kadrlar salohiyatini ilmiy asosda prognozlashni davlat siyosatining ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylantirdi. Bu esa inson kapitaliga oid strategik rejalashtirish mexanizmlarini takomillashtirish zaruratini yanada kuchaytirmoqda.

Yangi iqtisodiy sharoitlarda xodimlarni boshqarish samaradorligini oshirish, yuqori malakali kadrlar bilan ishlash tizimini shakllantirish maqsadida raqamli yechimlar asosida boshqaruvning barcha bosqichlariga — kadrlarni shakllantirish, ulardan samarali foydalanish va rivojlantirish jarayonlariga ta’sir ko‘rsatuvchi innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

Zamonaviy raqamli texnologiyalar, jumladan, sun‘iy intellekt (AI), katta hajmdagi ma’lumotlar (Big Data), bulutli hisoblash texnologiyalari, robototexnika, avtonom transport tizimlari, uchuvchisiz qurilmalar, ijtimoiy media platformalari hamda 3D bosma yechimlar mehnat bozorining mazmun-mohiyatini tubdan o‘zgartirmoqda. Shu bilan birga, raqamlashtirish turli kasbiy faoliyat turlari doirasida mehnat unumdorligiga bevosita ta’sir ko‘rsatmoqda. Mamlakatlar miqyosida iqtisodiy o‘sish sur‘atlari tobora raqamlashtirish darajasi bilan uyg‘unlashib borayotgani mazkur jarayonni barqaror rivojlanishning muhim omili sifatida baholash imkonini beradi.

To‘qimachilik va yengil sanoat tarmoqlari iqtisodiyotning ko‘plab boshqa sohalari bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, ularning mahsulotlari iste’mol bozori, xomashyo ta’minot zanjiri hamda savdo infratuzilmasida muhim o‘rin egallaydi. Xususan, nooziq-ovqat tovarlari segmentida mazkur sohaning keng qamrovliligi, ulgurji va chakana savdo jarayonlaridagi faol ishtiroki uni strategik ahamiyatga ega tarmoq sifatida namoyon etadi.

Zamonaviy ishlab chiqarish amaliyotida sanoat interneti (ITS Internet), sun‘iy intellekt, GPS/GLONASS navigatsiya tizimlari, blokcheyn texnologiyalari, shuningdek, Convoy va Flexport kabi raqamli platformalar keng qo‘llanilmoqda. Ushbu yechimlar boshqaruv samaradorligini oshirishga xizmat qiladi, biroq ularni joriy etishdan oldin iqtisodiy samaradorlikni har tomonlama baholash muhim hisoblanadi.

Shu bilan birga, raqamlashtirish jarayonida innovatsiyalarga bo‘lgan talabning nisbatan pastligi, inson kapitalining yetarli darajada rivojlanmaganligi hamda ta’lim tizimining global mehnat bozori talablariga to‘liq mos emasligi kabi muammolar saqlanib qolmoqda. Bunday sharoitda raqamli iqtisodiyot mehnat bozori transformatsiyasini tezlashtirib, yangi kompetensiyalar va zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini talab etmoqda. Natijada, biznes jarayonlarni raqamlashtirish kadrlar siyosati va kompetensiya modellarini qayta ko‘rib chiqish hamda yangilash zaruratini yuzaga keltirmoqda.

1-rasm. Aksiyadorlik jamiyatida raqamli texnologiyalardan foydalanish asosida xodimlarni samarali boshqarish mexanizmi

Raqamlashtirishning xodimlarni boshqarish tizimiga ta’sir ko‘rsatishi natijasida muayyan xavf-xatarlar va salbiy holatlar yuzaga kelishi ehtimoli mavjud. Bunday tahdidlarni maxsus ijtimoiy va iqtisodiy mexanizmlarni qo‘llash orqali bartaraf etish raqamlashtirish jarayonidan kutilayotgan ijobiy natijalarga erishishning asosiy garovidir (1-rasm). Agarda xodimlarda zamonaviy texnologiyalarga nisbatan ishonchsizlik kayfiyati bo‘lsa yoki ularni ishlatish uchun zaruriy bilim va malaka yetishmasa, bu o‘zaro aloqalarning samarali yo‘lga qo‘yilishiga jiddiy to‘sqinlik qilishi mumkin. Bunda korxonaning istalgan pog‘onasida faoliyat yuritayotgan xodim tizimning sust ishlashiga sabab bo‘luvchi zaif nuqtaga aylanishi hech gap emas.

Raqamli transformatsiya davrida xodimlarni boshqarishning unumli tizimini yaratish hozirgi zamon iqtisodiyotining eng ustuvor yo‘nalishlaridan biri sanaladi. Bu jarayonda boshqaruv ishlarini raqamli texnologiyalar yordamida avtomatlashtirish hamda har bir qarorni aniq tahliliy ma’lumotlarga tayangan holda qabul qilish o‘ta muhimdir. Shu bilan birga, xodimlarning professional kompetensiyasini muntazam oshirib borish va boshqaruvda moslashuvchan tamoyillarni tatbiq etish dolzarb vazifa hisoblanadi. Buning natijasida korxonalarda umumiy ish samaradorligi yuksaladi va mavjud inson kapitalidan oqilona hamda unumli foydalanish imkoniyatlari yanada kengayadi.

Raqamli transformatsiya jarayonida xodimlarni boshqarish tizimini shakllantirishning fundamental asoslari sakkizta asosiy tamoyildan iborat bo‘lib, ularning har biri tizim barqarorligini ta’minlashga xizmat qiladi (2-rasm). Kadrlar intellektual salohiyatini muntazam oshirib borish va inson resurslarini boshqarishda qo‘llaniladigan strategik yondashuvlar korxonaning nafaqat iqtisodiy

samaradorligini, balki innovatsion taraqqiyot sur’atlari va ijtimoiy barqarorlik mezonlarini ham qamrab olishi zarur.

2-rasm. Raqamli davrda xodimlarni samarali boshqarish tamoyillari

Raqamli transformatsiya jarayonida inson kapitalini yangi texnologik talablarga moslashtirish uchun boshqaruvning moslashuvchan mexanizmlarini va raqamli madaniyatni shakllantirish zarur. Bu jarayon Big Data tahlillari yordamida mehnat unumdorligini optimallashtirish hamda xodimlarning professional kompetensiyalarini tizimli ravishda transformatsiya qilishni nazarda tutadi. Zamonaviy korxonalarda boshqaruvni rentabellik, innovatsionlik, uzluksizlik va mas’uliyat kabi tamoyillar asosida tashkil etish strategik ustunlikka erishishning asosiy omilidir. Tizimning har bir bo‘g‘inida ilmiy asoslangan va inklyuziv yondashuvlarning qo‘llanilishi ichki resurslardan maksimal darajada foydalanish hamda yuqori samaradorlikni ta’minlash imkonini beradi.

Zamonaviy iqtisodiyotda raqamli transformatsiya va innovatsion marketing barcha strategik tarmoqlarning raqobatbardoshligini belgilovchi muhim omil hisoblanadi. Sun’iy intellekt, Big Data hamda Convoy va Flexport kabi raqamli logistika platformalari savdo zanjirida operatsion samaradorlik va shaffoflikni oshiradi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyot sharoitida inson kapitalini boshqarish an’anaviy yondashuvdan kompetensiyaga asoslangan modelga o‘tishni talab etadi. Bu esa korxonalarda innovatsion muhit yaratish va xodimlar samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Strategik jihatdan esa meva-sabzavot va sanoat mahsulotlari eksportini rivojlantirish uchun ishlab chiqarish bilan birga savdo infratuzilmasini modernizatsiya qilish va xalqaro standartlarni joriy etish muhimdir. Inson resurslari va raqamli texnologiyalar uyg‘unligi esa iqtisodiy barqarorlikni ta’minlab, agrar sohada o‘rish va eksport salohiyatini kengaytirish imkonini beradi.

Umuman olganda, texnologiya va inson kapitalining integratsiyasi korxonalarning raqobatbardoshligini oshirib, milliy iqtisodiyotning barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 5-oktyabrdagi “Raqamli O‘zbekiston – 2030” strategiyasi” to‘g‘risidagi PF–6079-son Farmoni.
2. Васильев М. Есть такая специальность – логистик // Логинфо. 2001. № 4.
3. Афанасьев, М. А. Цифровая трансформация процесса управления знаниями / Образование. Наука. Научные кадры. 2018. № 3.С. 137– 142.
4. Б. Л. Еремина «Управление персоналом». Учебник, 3-изд. 2017 год.
5. Иванова С. «Искусство подбора персонала: Как оценить человека за час». Учебник, 2022.
6. Nasridinovna, T. O. (2026). Development process of gastronomic tourism sector with digital technologies in ferghana valley. Shokh Articles Library, 1(1).
7. Nasridinovna, T. O. (2026). Competitiveness factors and effective management mechanisms of tourist business. Shokh library, 1(1).